

Barn- och skolnämnden

§91

Dnr BSN 2023-513

Förändringar i förskolans organisation - Söderbykarls förskola Beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Söderbykarls förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av ärendet

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Söderbykarls förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och bedöms komma att minska än mer det närmaste året. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar vid sjukdom och semestrar och rekrytering

av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning. Förskolan i Söderbykarl ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2023 avvecklade Söderbykarls skola, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna. Utöver det har lokalerna drabbats av en omfattande vattenskada, vilken kommer bli kostsam att åtgärda.

Söderbykarls förskola förslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer erbjudas förtur till plats på en kommunal förskola, till exempel i Älmsta, Svanberga eller Skebobruk. Det finns även möjlighet söka sig till andra förskolor, såväl fristående som kommunala om vårdnadshavarna så önskar.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större och långsiktigt mer stabil verksamhet som även erbjuder större utvecklingsmöjligheter för barnen. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten.

Beslutsunderlag

§56 BSN AU Förändringar i förskolans organisation - Söderbykarls förskola

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Anna Eneroth (C) yrkar på återremiss av ärendet enligt nedan motivering:

Yrkande från Centerpartiet i ärende Dnr BSN 2023-513 Förändringar i förskolans organisation - Söderbykarls förskola.

Beslutet om att lägga ner förskolan i Söderbykarl är som vi ser det dåligt berett och kommer dessutom som en överraskning för både föräldrar och nämndens ledamöter. Vi saknar underlag på vad som kunnat gjorts för att bevara förskolan i Söderbykarl. Kan det göras något för att sänka kostnaderna, exempelvis för mattransporter eller fastighetskostnader? Ska Barn och Skolnämnden verkligen ta ansvaret för kommunens fastighetsförvaltning och vattenläckor?

Den småskaliga verksamheten är uppskattad av barn och föräldrar, och bidrar till en levande landsbygd och ökar möjligheten till inflyttning och fler barn i förskolan. En diskussion om nedläggning riskerar att minska söktrycket ytterligare.

Att hänvisa föräldrar till Svanberga där förskolan fortfarande finns i paviljonger är inte realistiskt utan en prognos för även den förskolan. Älmsta och Skebobruk är för många föräldrar ”fel väg” när de är på väg till och från arbete.

Centerpartiet yrka att ärendet återremitteras med följande motiveringar.

- Utred andra möjligheter för att kunna utveckla, och samtidigt se över kostnadsutvecklingen för förskolan i Söderbykarl.

- Till nämnden presentera en prognos för antalet barn 2025-2026, där även hänsyn tas till tillkommande ny villabebyggelse i bygden.

För Centerpartiet i Norrtälje kommun Norrtälje den 6:e nov. 2023 Anna Eneroth, ledamot (C) Sofia Ringqvist, ersättare (C).

Andreas Hagstedt (MP) yrkar bifall till centerpartiets återremiss.

Reservationer

Andreas Hagstedt (MP) och Anna Eneroth (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget återremissyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om barn- och skolnämnden kan besluta i enlighet med barn- och skolnämndens arbetsutskotts förslag. Ordförande frågar sedan om barn- och skolnämnden kan besluta enligt centerpartiets återremiss, som bifalls av Andreas Hagstedt (MP). Ordförande finner att barn- och skolnämnden beslutar i enlighet med barn- och skolnämndens arbetsutskotts förslag.

Beslutet ska skickas till

Rektor

Skolchef förskolan

Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Barn- och elevadministrationen

Paragrafen är justerad

Barn och skolnämndens arbetsutskott

§56

Dnr BSN 2023-513

Förändringar i förskolans organisation - Söderbykarls förskola Beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Söderbykarls förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av ärendet

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Söderbykarls förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och bedöms komma att minska än mer det närmaste året. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar vid sjukdom och semestrar och rekrytering

av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning. Förskolan i Söderbykarl ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2023 avvecklade Söderbykarls skola, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna. Utöver det har lokalerna drabbats av en omfattande vattenskada, vilken kommer bli kostsam att åtgärda.

Söderbykarls förskola förslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer erbjudas förtur till plats på en kommunal förskola, till exempel i Älmsta, Svanberga eller Skebobruk. Det finns även möjlighet söka sig till andra förskolor, såväl fristående som kommunala om vårdnadshavarna så önskar.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större och långsiktigt mer stabil verksamhet som även erbjuder större utvecklingsmöjligheter för barnen. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Översyn av förskolestrukturen - Söderbykarls förskola

Beslutande sammanträde

Deltar ej i beslut

Margareta Lundgren (S), Andreas Hagstedt (MP) och Henning Larsson (S) deltar ej i beslutet.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om barn- och skolnämndens arbetsutskott kan besluta i enlighet med barn- och utbildningskontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att barn- och skolnämndens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Rektor

Skolchef förskolan

Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Barn- och elevadministrationen

Paragrafen är justerad

Barn- och utbildningskontoret

Handläggare: Magnus Lindblå
Titel: Avdelningschef kvalitetsutveckling och strategisk planering
E-post: magnus.lindbla@norrtalje.se

Till: Barn- och skolnämndens arbetsutskott

Översyn av Norrtälje kommuns förskolestruktur – Söderbykarls förskola

Förslag till beslut

1. Barn- och skolnämnden beslutar att Söderbykarls förskola avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024.
2. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att genomföra avvecklingen.
3. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att säga upp hyreskontraktet på förskolans lokaler enligt kommunens interna rutiner.
4. Barn- och skolnämnden uppdrar åt barn- och utbildningskontoret att omedelbart stänga valbarhet av/kö till förskolan.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Det ställer krav på en kontinuerlig analys och anpassning efter de förhållande som råder och den utveckling som bedöms komma att ske inom de olika områdena. Såväl nyetablering som utveckling och ibland avveckling av förskoleenheter blir naturligt inslag i detta arbete, allt efter hur utvecklingen av barnantalet sker och de mönster som föräldrar har i valet av förskola. Ibland påverkas förskolan även av förändringar i grundskolans struktur, där en etablering eller en avveckling kan komma att ge effekter på förskolans enheter.

Det finns idag ett stort utbud av förskolor med både kommunal och enskild huvudman, olika storlek och pedagogisk inriktning. Detta är positivt, det skapar valmöjligheter och målet är att ett brett utbud ska kvarstå. Men i vissa fall kan en avveckling ändå komma att föreslås. Skälen kan vara flera, till exempel vikande barnantal, överetablering av förskolor i ett område vilket minskar möjligheten för alla huvudmän/enheter i närheten att bedriva en effektiv verksamhet, problematik kopplad till lokalerna (till exempel att en närliggande skola lagts ner eller att lokalerna inte är ändamålsenliga) eller att läget försvårar rekrytering och planering av förskolans verksamhet med därmed medföljande arbetsmiljöproblematik.

För Söderbykarls förskola är de huvudsakliga utmaningarna ett starkt vikande barnantal. Antalet inskrivna barn är nu endast 12 och bedöms komma att minska än mer det närmaste året. Det finns heller ingen indikation på att barnantalet kommer att stiga inom överskådlig tid. Detta gör att verksamheten inte fullt ut kan bedrivas i enlighet med läroplanens intentioner. Det skapar även en svårighet att bemanna och driva förskolan på ett sätt som medger en väl fungerande arbetsmiljö med kollegialt utbyte och tid för kompetensutveckling. Verksamheten blir sårbar vid sjukdom och semestrar och rekrytering av såväl ordinarie personal som vikarier blir en utmaning. Förskolan i Söderbykarl ligger dessutom i direkt anslutning till den år 2023 avvecklade Söderbykarls skola, vilket ställer krav på investeringar i syfte att tekniskt kunna skilja förskolans lokaler från de nyligen avyttrade skollokalerna. Utöver det har lokalerna drabbats av en omfattande vattenskada, vilken kommer bli kostsam att åtgärda.

Söderbykarls förskola förslås därför avvecklas med sista verksamhetsdag 30 juni 2024. Samtliga barn kommer erbjudas förtur till plats på en kommunal förskola, till exempel i Ålmsta, Svanberga eller Skebobruk. Det finns även möjlighet söka sig till andra förskolor, såväl fristående som kommunala om vårdnadshavarna så önskar.

En barnkonsekvensanalys har genomförts som visar att de eventuella negativa effekter som finns för barnen i form av resväg vägs upp av fördelarna med att komma till en större och långsiktigt mer stabil verksamhet som även erbjuder större utvecklingsmöjligheter för barnen. De ekonomiska konsekvenserna av förslaget bedöms vara i linje med god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål om en sund och långsiktig ekonomi i balans. Riskerna i genomförande bedöms kunna hanteras inom ramen för verksamheten.

Ärendet

Beskrivning

Norrtälje kommun är till ytan stor och frågan om förskolestruktur är komplex med ett antal tätorter och en relativt stor landsbygd. Utifrån kommunen senaste befolkningsprognos från januari 2023 framgår att det finns en avmattning av befolkningsutvecklingen, vilken behöver analyseras och följas upp för att fatta beslut kring hur förskolestrukturen bör utvecklas. Från Statistiska central byråns senaste publicerade uppgifter över folkmängd i kommunen (per augusti 2023, publicerade i SCB Statistikdatabas 9 oktober 2023) noteras även att tillväxten för de första två tertialen av 2023 gått tämligen långsamt.

Förskolan i Söderbykarl ligger sammanbyggd med den tidigare skola som stängdes genom ett beslut i Barn- och Skolnämnden 9 januari 2023. Förskolan har hösten 2023 12 barn inskrivna i verksamheten, varav tre barn fyller sex år sommaren 2024 och då går över till förskoleklass. Befolkningsprognosen från januari 2023 ger en tydlig inriktning att barnantalet i området minskar något den närmsta tidsperioden och förskolan bör utifrån det avvecklas sommaren 2024.

Utifrån en analys av folkbokföringsadresserna gällande de inskrivna barnen är det ett fåtal som idag har gångavstånd till förskolan. Barnantalet på förskolan har varit lågt under en längre tid och det finns sju förskolor inom 15 minuter med bil från förskolan. De två närmaste enheterna är belägna i Svanberga sju minuters resväg eller omkring 6,5 kilometer bort.

I april 2023 drabbades förskolans ordinarie lokaler av en akut vattenskada då det gick hål på en slang till en diskmaskin. Under arbetet med att ta hand om den akuta vattenskadorna framkom det att det var ytterligare en längre gången vattenskada i lokalen som medförde att golven i hela lokalen samt nedre delen av väggarna behövde rivs ut. I det akuta läget som uppstod nyttjades det faktum att skolan stod tom, varför förskolan nu är tillfälligt inhyst i två klassrum med mellanliggande gruppum som lokaler för verksamheten. I dagsläget är renoveringen/återställandet av förskolans lokaler pausade utifrån att den trend med vikande barnunderlag för förskolan som noterats om som ligger till grund för detta ärende.

Inskrivna barn	2017		2018		2019		2020		2021		2022		2023		2024		Antal 6 år
	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	Apr.	Okt.	
Söderbykarl	16	14	19	9	12	16	18	19	33	27	24	19	22	12	14	11	3

Förskolan har under flertalet år verkat som en avlastning till förskolan i Ålmsta och tagit emot barn som inte kunnat beredas plats där direkt. Från hösten 2023 ökar antalet tillgängliga platser i och med flytten av Elmsta förskola till ny lokal. Antalet platser vid Elmsta förskola stiger i och med detta från 75 till 100 vilket bedöms minska söktrycket norrifrån på Söderbykarls förskola.

I Svanberga finns det idag två kommunala verksamheter, Sjöhagen respektive Svanberga förskola, med plats för cirka 35 barn per verksamhet. I oktober 2023 var 29 respektive 31 barn inskrivna på respektive förskola. De på Söderbykarl inskrivna barnen kan således få plats på de enheterna om förskolan avvecklas alternativt att vårdnadshavarna väljer att söka sig till andra förskolor.

I Svanberga planeras det för en ny förskola som ska byggas i närhet av Sjöhagen. Den nya förskolan beräknas ska stå klar 2025 och kommer att vara dimensionerad för att klara av befolkningsökningen som kan komma att ske i området under de kommande åren, inklusive att ersätta de platser som avvecklas på Söderbykarl. Det bör dock noteras att såväl nybyggnation som befolkningsutveckling viker och att läget framöver är svårt att bedöma då effekterna av till exempel ränte- och konjunkturutveckling inte är enkla att prognostisera.

Analys av förutsättningar för att driva Söderbykarls förskola

Förskolor med ett så litet barnunderlag som Söderbykarl möter flera olika utmaningar. Uppdraget inom förskolan är att följa läroplanen, vilket blir svårt med ett litet antal barn eftersom verksamheten bygger på lärande i grupp. På små enheter finns det få kamrater för barnen att samverka med, och det kan vara svårare att hitta kamrater som utvecklar varandra. Detta beskrivs närmare i avsnittet om förskolans läroplan nedan.

Det är även en stor utmaning för små förskolor med bemanning och kompetensförsörjning och det är extra känsligt vid personalförändringar. Det är svårt att rekrytera till små enheter, särskilt utbildade förskollärare. Ensamarbete är vanligt förekommande på en förskola med bara en till två kollegor. Det är svårt att upprätthålla ett utvecklat systematiskt kvalitetsarbete då det inte går att organisera så att hela arbetslaget kan samlas tillsammans under dagtid. Det är inget godtagbart alternativ att schemalägga arbete för kvalitetsarbete under kvällstid.

Som huvudman har Norrtälje kommun ett stort ansvar att ge medarbetare bra förutsättningar för uppdraget och det är en utmaning på små enheter som den i Söderbykarl. Några exempel på detta är till exempel mattransport och städning. Mattransport sker en gång per dag där medarbetarna tar hand om upplägg och disk i arbetslaget. Att under de förutsättningarna klara av egenkontroll både gällande livsmedelshantering och städning är utmanande och kräver medarbetare som både ska kunna alla uppgifter samt vara villiga att utföra dem. Samtidigt som de förväntas att leverera en förskola av hög kvalitet pedagogiskt vilket ofta blir en svår utmaning.

Vårdnadshavare ser ofta kvaliteten i förskolan med fokus på omsorgen kring barnen och den är ofta god på de små förskolorna. Små förskolor bemannade med i grunden samma medarbetare fungerar ofta bra och är uppskattade verksamheter. Men det är mycket utmanande att kunna få tag på vikarier på dessa enheter då en stor del av arbetet är ensamarbete med barnen och för att trygga barnen i verksamheten leder det till att vikarier inte kan stötta upp på samma sätt som på en större förskola där arbetet sker i samspel med andra kollegor. Verksamheterna blir sårbara och bygger starkt på enskilda medarbetare och inte på ett starkt arbetslag som bär upp verksamheten.

En annan risk för pedagogerna är att inte kunna ta ut den pedagogiska utvecklingstiden som de har rätt till och behöver för att bedriva undervisning. Det blir svårt att få tid utanför barngruppen när man ibland arbetar ensam. Sårbarheten är stor om man jämför med en större förskola där man kan hjälpas åt i högre utsträckning vid frånvaro och kompetensutveckling. Det finns stora svårigheter att rekrytera legitimerade förskollärare till de små förskolorna. Det vilar ett otroligt stort ansvar på den förskollärare som ensam får ta ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet. Något som ofta lyfts är vikten av att reflektera med kollegor och att samspelet mellan förskollärare är en god grund för utveckling av verksamheten.

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Läroplanen har ett antal mål kopplat till omsorg, utveckling och lärande. Till exempel ska förskolan ge varje barn förutsättningar att utveckla sin förmåga att fungera i grupp, samarbeta, hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter. Förskolan ska även ge varje barn förutsättning att utveckla sin förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar. De olika barnens behov och intressen ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen, och att flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet. För detta behövs det många olika kamrater.

Dessa utmaningar kan inte avhjälpas av ytterligare resurstilldelning (se även avsnittet om ekonomiska konsekvenser och riskanalys längre ner i detta utlåtande).

Lagkrav

Skollag (2010:800) 8 kap. Förskolan

8 § Huvudmannen ska se till att barngrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö.

12 § Hemkommunen ansvarar för att utbildning i förskola kommer till stånd för alla barn i kommunen som ska erbjudas förskola och

1. vars vårdnadshavare önskar det, eller
2. som ska tas emot i förskolan efter ett erbjudande om plats enligt 14 a §.

Hemkommunen får fullgöra sina skyldigheter genom att erbjuda barnet motsvarande utbildning i fristående förskola.

Om det finns särskilda skäl, får hemkommunen komma överens med en annan kommun om att denna i sin förskola ska ta emot barn vars utbildning hemkommunen ansvarar för. Lag (2022:833).

13 § Ett barn har rätt att bli mottaget i förskola med offentlig huvudman i en annan kommun än hemkommunen, om barnet med hänsyn till sina personliga förhållanden har särskilda skäl att få gå i den kommunens förskola. Innan kommunen fattar beslut om att ta emot ett sådant barn ska den inhämta yttrande från barnets hemkommun.

Efter önskemål av barnets vårdnadshavare får en kommun även i annat fall i sin förskola ta emot ett barn från en annan kommun.

15 § Ett barn ska erbjudas plats vid en förskoleenhet så nära barnets eget hem som möjligt. Skälig hänsyn ska tas till barnets vårdnadshavares önskemål.

17 § En kommun som i sin förskola har ett barn från en annan kommun ska ersättas för sina kostnader för barnets utbildning av barnets hemkommun, om mottagandet grundar sig på 13 § första stycket.

21 § Hemkommunen ska lämna bidrag till huvudmannen för varje barn vid förskoleenheten. Bidraget består av ett grundbelopp enligt 22 § och i vissa fall ett tilläggsbelopp enligt 23 §.

22 § Grundbeloppet ska avse ersättning för

1. omsorg och pedagogisk verksamhet,
2. pedagogiskt material och utrustning,
3. måltider,
4. administration,
5. mervärdesskatt, och
6. lokalkostnader.

Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sin egen förskola.

Koppling till gällande styrdokument

Läroplanen för förskolan belyser vikten av barngruppen som grund för lärande i förskolan (Lpfö 2018, sid. 11):

”Barngruppen och samspelet mellan barnen är en viktig och aktiv del i barnens utveckling och lärande i förskolan. Undervisningen ska baseras på såväl att barnen lär tillsammans och av varandra som samspelet mellan vuxna och barn. Alla som ingår i arbetslaget ska därför vara uppmärksamma på alla barns möjligheter till samspel mellan enskilda barn, i barngruppen och med de vuxna.”

Lärandet stöttas av genom att barn lär tillsammans (Lpfö 2018, sid. 11). Om det sociala samspelet blir allt för begränsat blir det svårt att nå målen i läroplanen.

”Barnen lär sig genom lek, socialt samspel, utforskande och skapande men också genom att iaktta, samtala och reflektera. Barnens lärande kan bli mångsidigt och sammanhängande om arbetssätten varierar och miljön är utmanande och stimulerande samt lockar till lek och aktivitet.”

Ytterligare en aspekt som belyser vikten av barnen på förskolans lärande i grupp finns i läroplanen (Lpfö 2018, sid. 10):

”Alla barn ska få uppleva den tillfredsställelse och glädje det ger att göra framsteg, övervinna svårigheter och att vara en tillgång i gruppen.”

Lekens betydelse i förskolan har ytterligare lyfts fram i läroplanen (Lpfö 2018, sid. 8):

”Alla barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar utifrån sina förutsättningar och sin förmåga.”

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Den trend som har noterats med färre barn på enheten och det faktum att det finns lediga platser på närliggande förskolor gör att behov saknas av att driva verksamheten vidare. För att nyttja resurserna mer effektivt och utveckla verksamheterna i Älmsta, Svanberga och Skebobruk som ligger nära grundskolor föreslås det därför att Söderbykarls förskola avvecklas.

Förskolan i Söderbykarl kan inte ta del av resursfördelningsmodellens lokaliseringstillägg då den både är relativt centralt belägen och ligger nära andra förskolor. Förskolan gick med ett underskott 2022 på drygt 200 000 kronor och löpande uppföljning indikerar ett likande utfall för 2023. Det går mattransporter dagligen till förskolan, det kostar cirka 275 000 kr per år som inte behövs om förskolan avvecklas. Även årshyran på 465 000 för 2023 blir en kostnad som sparas in då barnen erbjuds platser på förskolor som har platser tillgängliga för dem i sina verksamheter. Det troligaste är att barnen fortsätter i kommunala förskolorna som ligger i närheten och utifrån det blir hela hyreskostnaden tillsammans med kostnader som mattransport och eventuellt underskott en vinst för de kommunala förskolorna. Detta utifrån att medarbetarkostnaden följer barnen till de nya förskolorna, vilka även kommer få ta del av ökade intäkter i form av barnpengen.

Söderbykarls förskola och den nedlagda skolan är hopbyggda och direkt sammankopplade. Skollokaler som står tomma ser fort övergivna ut och synintrycket blir tråkigt. Genom att fastigheterna sitter ihop går det inte heller att på ett enkelt sätt avyttra skolans lokal med förskolan kvar på plats utan lokalen hamnar i lokalbanken för kommunen. Den tomställda skoldelen motsvarar en årskostnad på drygt 600 000 kronor per år. Idag är förskolan inhytt i skolans tidigare lokaler, men ska förskolan vara kvar bör den ordinarie lokaler återställas. Kostnaden för detta är i dagsläget inte känd, men oavsett slutligt investeringsbelopp är det viktigt att notera att det blir en förgävesinvestering om Söderbykarl behöver stängas i och med att ny förskola öppnar i Svanberga.

Trots det så kämpar medarbetarna med att få ihop den pedagogiska verksamheten utifrån skollag och läroplan. Även med den aktuella utgiftsbilden är det svårt att få verksamhetens pedagogiska delar att fungera utifrån de krav som ställs i skollag och läroplan (vilket framgår av analys av förutsättningar för att driva små förskoleenheter som Söderbykarl förskola tidigare i detta utlåtande).

Risker som kan förändra förutsättningarna

Det finns en risk att fler av vårdnadshavarna väljer att byta förskola för barnen efter att ett eventuellt beslut om nedläggning fattas. Om det blir mycket få barn kvar på förskolan kan förvaltningen komma att återkomma med förslag om att tidigarelägga stängningen.

Det finns även en risk att medarbetare på förskolan söker annat arbete under perioden i väntan på avvecklingen sommaren 2024 och då kan vikarier behöva sättas in för att hålla verksamheten öppen. Dessa risker bedöms kunna hanteras av verksamheten inom ramen för genomförande av avvecklingen.

Barnkonsekvensanalys

För barnen och vårdnadshavarna kan det innebära en något längre väg till förskolan. Barnen kommer dock till ett större sammanhang med många olika kamrater. I Söderbykarl finns det som beskrivet ett antal förskolor i olika riktningar som är sökbara för vårdnadshavarna. Inskrivna barn kommer att så önskas erbjudas förtur till utpekade närliggande kommunala förskolor, och har även möjlighet att på egen hand söka sig till ett av flertalet andra alternativ.

Beslutet kommer att meddelas de berörda med god framförhållning som möjliggör goda planeringsförutsättningar för barn, vårdnadshavare och personal. Barn- och utbildningskontoret anser det vara av stor vikt att informationen om nedläggning kommuniceras på ett lämpligt sätt till de berörda, så att de ges möjlighet att ställa frågor samt uttrycka eventuella synpunkter.

Förvaltningens analys och slutsatser

Sjunkande volymer

Volymerna sjunker och det finns idag inga indikationer på att de är på väg att vända. Söderbykarl förskola har under en lång period haft ett lågt barnantal, vilket enligt befolkningsprognosen inte ser ut att öka under perioden fram till 2032. Mot bakgrund av detta bör förskolan avvecklas.

Analys kring vikten av att barnen på förskolan har tillgång till en barngrupp.

Om barngruppen blir kraftigt begränsad utmanas möjligheten för barnen att samspela med kamrater i liknande ålder, intresse och utvecklingsfas. För att det skall finnas goda förutsättningar för samspel är det rimligt att tänka två pojkar respektive flickor per årskull i förskolan är ett önskvärt läge för att gynna samspelet. Det medför att det på förskolan bör vara minst 20 barn (i åldrarna 1 - 5 år och fyra barn/årskull) för att skapa en lämplig sammansättning av kamrater för samspel med alternativa kontaktytor för barnen.

Genom att barn lär av barn följer av resonemanget ovan att det kan uppstå problem när grupperna blir för små. Då begränsas tillgången till kamrater vilket kan medföra negativa effekter för barnens utveckling och lärande. För att kunna möta målet med gemensamma lekar behöver det finnas barn som kan utmana och stimulera varandra. Erfarenheter i förskolorna är att när det blir för få barn begränsas kontaktytorna och det finns en risk för utanförskap i det lilla sammanhanget. Den verksamhet som idag bedrivs på Söderbykarls förskola är därför inte förenlig med intentionerna i förskolans läroplan.

Barn på små orter med begränsat socialt umgänge gynnas av utökade kontaktytor med ett utvecklat socialt sammanhang på förskolan. Förvaltningens erfarenhet är att detta ofta uttrycks av vårdnadshavare efter att barn bytt från den lilla förskolan till ett större sammanhang. Vårdnadshavarnas nöjdhet med omsorgen är ofta stor på de minsta förskolorna och trygghet är starkt uppskattad. För verksamheten fungera det bra när medarbetarna är på plats men det är mycket svårt att organisera när det behövs vikarier på enheterna. På enheter som ligger avigt till och har en liten bemanning blir det mycket ensamarbete på förskolan. Det är därför svårt att finna vikarier som är kända för och som känner barnen.

Ekonomiska konsekvenser

En tydlig ekonomisk konsekvens av att fortsätta driva Söderbykarls förskola är att det skulle krävas omfattande investeringar i lokalen, vilket inte kan motiveras utifrån det vikande antalet barn i verksamheten.

God hushållning med kommunala resurser är en förutsättning för att fatta hållbara strukturella beslut. Förvaltningens bedömning är att det föreslagna beslutet påverkar Norrtälje kommuns ekonomi på ett sätt som ökar förutsättningarna för att nå god ekonomisk hushållning och Norrtälje kommuns mål att ha en sund och hållbar ekonomi i balans.

Konsekvenser för barn

Nackdelar med i vissa fall längre resvägar måste ställas mot barnens möjlighet att delta i en större verksamhet med bättre förutsättningar för en stabil verksamhet. Förvaltningens bedömning är barnen idag inte kan dra full nytta av de möjligheter som en allt för liten enhet innebär för förskoleverksamheten, och att det föreslagna beslutet därför gynnar barnen.

Förvaltningens slutsatser och förslag till beslut

Förslaget är att förskolan i Söderbykarl avvecklas 30 juni 2024. De barnen som då behöver erbjudas placering på andra adresser kan erbjudas förtur till plats vid en av flera kommunala förskolor, alternativt själva söka ett annat fristående eller kommunal alternativ.

Valbarheten av och kön till förskolan förslås omedelbart att stängas under förutsättning att ett beslut om avveckling fattas.

Förskolans lokaler förslås sägas upp till tidigast möjliga frånträdesdatum under förutsättning att ett beslut om avveckling fattas.

Under förutsättning att beslut om avveckling fattas kommer berörda vårdnadshavare, medarbetare och arbetstagarorganisationer att få del av information kring förutsättningar och process framåt enligt en av förvaltningen fastställd kommunikationsplan.

En eventuell övertalighet på grund av den föreslagna avvecklingen kommer att hanteras inom ramen för rektors och skolchefs ordinarie arbete enligt med gällande regler och kollektivavtal. En sådan process sker i samverkan med arbetstagarorganisationerna. Förvaltningens bedömning är att det vikande barnantalet i Norrtälje kommun kommer att leda till en övertalighet inom förskolan under 2024, oavsett detta beslut. Förvaltningen ser därför att avvecklingen bidrar till att skapa en mer samlad struktur där risken för mindre neddragningar på flera platser kan reduceras.

Om intresset från boende i Söderbykarl finns för barnomsorg i mindre skala i området är ett alternativ att någon ansöker om att i enskild regi starta upp pedagogisk omsorg i området. Norrtälje kommun bedriver inte sådan verksamhet i kommunal regi, men har att behandla en eventuell sådan ansökan i enlighet med gällande rutiner.

Tidplaner

2023-10-16	Handlingar kommuniceras till nämndens ledamöter
2023-10-16	Från detta datum och framåt lämnas information till vårdnadshavare, medarbetare och arbetstagarorganisationer enligt fastställd kommunikationsplan
2023-11-06	Beslutsunderlaget behandlas i Barn- och Skolnämnden
Vid laga kraft	När ett beslut har vunnit laga kraft stängs valbarhet och eventuell kö till förskolan och lokalerna sägs upp
December 2023	Vårdnadshavare med barn födda 2019 och senare med placering på Söderbykarl förskola får erbjudande om förtur till ny placering vid utpekade kommunala förskolor från 1 juli 2024.

Jenny Nordström

Magnus Lindblå

Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Avdelningschef
Barn- och utbildningskontoret

Beslut skickas till

Rektor
Skolchef förskolan
Chef för avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering
Barn- och elevadministrationen